

Ένας άνθρωπος του Θεού: π. Συμεών Κραγιόπουλος (Γεώργιος Γαλίτης, Ομ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Αθηνών)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Με πολύ δισταγμό πιάνω την γραφίδα για να αποτυπώσω στο χαρτί -τι; Τι μπορεί να γράψει κανείς για μιά προσωπικότητα που κάλυψε με την αγιοσύνη και την εν πνεύματι σοφία του πολλές δεκαετίες, που εποίμανε χιλιάδες ψυχές, σώζοντάς τες από τον όλεθρο και οδηγώντας τες «εις τόπον χλόης»;

Για τον παρηγορητή, τον σύμβουλο, τον πατέρα, την καταφυγή κάθε πονεμένης ψυχής και κάθε μπερδεμένης σκέψης; Για τον τελευταίο συνοδοιπόρο και συνασκητή των άγιων πατέρων που ευδόκησε ο Θεός να χαρίσει στη γενιά μας, οι οποίοι θανόντες ζουν επειδή ζώντες απέθαναν για τον κόσμο, «*ίνα ζήση ο κόσμος*» διά του Χριστού, στον όποιον τον οδήγησαν με τη βιοτή και τη διδαχή και τις προσευχές τους; Τι να πει κανείς για τον συναγωνιστή του αγίου Παϊσίου στην ταπείνωση, του οσίου Πορφυρίου στη διάκριση, του πατρός Σωφρονίου στη σοφία και του Γέροντος Ιακώβου στην αγάπη;

Αναλογιζόμενος όλα τα παραπάνω, όταν μου ζητήθηκε από τα πνευματικά τέκνα και κληρονόμους της ιερής παρακαταθήκης του γέροντα Συμεών, να γράψω κάτι εις μνημόσυνον, αρνήθηκα, φοβούμενος ότι δεν θα κατορθώσω να ιστορήσω σωστά, με ο, τι κι αν πω, την εικόνα του και θα μικρύνω ένα πνευματικό ανάστημα, μη μπορώντας να αποδώσω, έστω και αμυδρώς, αυτό που ήταν ο μακαριστός πατήρ. Το αντεπιχείρημα, ότι τον έχω ζήσει σχεδόν μισόν αιώνα και ότι η σχέση μας δεν ήταν μόνον πνευματικής πατρότητος αλλά και στενής φιλίας, με οδήγησε στο να δεχθώ να γράψω, καταθέτοντας όμως προσωπικές μου εμπειρίες και μόνον. Ιδού λοιπόν:

Τον Σεπτέμβριο του 1969, μόλις είχα αναλάβει υπηρεσία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, επισκέφθηκα το βιβλιοπωλείο του Πουρναρά, που εκείνη την εποχή ήταν, όχι μόνον τόπος πώλησεως βιβλίων, αλλά και συναντήσεως συναδέλφων. Ήταν «*σημείο αναφοράς*», όπως θα έλεγε κάποιος. Περιεργαζόμενος τα καινούργια βιβλία που ήταν απλωμένα στον πάγκο, ακούω κάποιον να ρωτάει τον Παναγιώτη Πουρναρά: «*Έμαθα ότι ήρθε ένας καινούργιος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο, ο κ. Γ. Μήπως τον ξέρεις;*». Στράφηκα και είδα μιά συμπαθητική μορφή, έναν κληρικό με κόκκινη γενειάδα, γαλήνια όψη, καλωσυνάτα μάτια και φωτεινό χαμόγελο, την ίδια στιγμή που ο Παναγιώτης του έδειχνε εμένα, κάνοντας τις συστάσεις. Συζητήσαμε λίγο, και μου έκανε εντύπωση το ενδιαφέρον του για τα καινούργια βιβλία, αλλά και η ενημέρωσή του στα θεολογικά θέματα. Παρακολουθούσε την τρέχουσα Θεολογική κίνηση, πράγμα όχι πολύ συνηθισμένο για έναν κληρικό που είναι δοσμένος στο ποιμαντικό έργο.

Σύντομα ξαναείδα τον π. Συμεών στο Μητροπολιτικό Μέγαρο. Είχα ορισθεί μέλος της Εφορίας της Ιερατικής Σχολής, στην οποία εκείνος ήταν διευθυντής. Ο πρόεδρος της Εφορίας, υψηλά ιστάμενος κληρικός, με όλη την πληθωρικότητα που τον διέκρινε, φερόταν προς τον π. Συμεών με υπερβολική οικειότητα, με τα πειράγματά του και το ελαφρώς ειρωνικό και υποτιμητικό ύφος του, που εμένα τουλάχιστον με έφερνε σε δύσκολη θέση. Και όμως, ο π. Συμεών, ατάραχος,

φερόταν εκείνη τη στιγμή σαν «παπαδάκι», έβαζε στρωτή μετάνοια και σιωπούσε. Η ενόχλησή μου γινόταν τότε θαυμασμός προς το μεγαλείο της ταπείνωσης.

Το γραφείο του π. Συμεών στην Άγια Θεοδώρα ήταν στη δεξιά πτέρυγα, στον πρώτο όροφο. Μου ζήτησε να τον επισκέπτομαι εκεί, πράγμα που έκανα συχνά και με πολλή ευχαρίστηση. Ερχόταν και εκείνος στο γραφείο μου, όχι πολύ τακτικά όμως, γιατί δεν έπρεπε να λείπει από τη Σχολή. Αναπολώ με νοσταλγία τις μακρές συζητήσεις μας επί όλων των θεμάτων: πνευματικών, θεολογικών, εκκλησιαστικών. Ήταν ο βαθύς ανατόμος της ψυχής και παράλληλα ο εμβριθής θεολόγος με σπάνια θεολογική μόρφωση, την οποία συνεχώς προσπαθούσε να διευρύνει. Καλός συζητητής, με καθαρό μυαλό, ευρύτητα πνεύματος και ιδιάζουσα ευφυΐα, έπιανε αμέσως το θέμα και εκινείτο άνετα ακόμη και στο χώρο της θύραθεν παιδείας.

Αργότερα άρχισε τις αγρυπνίες στην Άγια Θεοδώρα. Σε μία από αυτές είχε τη χαρά να τελέσει για πρώτη φορά την κουρά ενός πνευματικού του τέκνου. Μπορούμε να πούμε ότι ο π. Συμεών υπήρξε ο εισηγητής της νέας μορφής αγρυπνίας, που δεν είναι ολονυκτία, αλλά καλύπτει 2-3 ώρες προ του μεσονυκτίου και περίπου μία μετά, με μία ημίωρη ομιλία. Έτσι ο σύγχρονος εργαζόμενος άνθρωπος, που δεν μπορεί να παρακολουθήσει μία λειτουργία το πρωί και που μία ολονύκτια αγρυπνία θα ήταν πολύ μακρά γι' αυτόν, έχει την δυνατότητα να μετάσχει στη λειτουργική ζωή, και μάλιστα έτσι όπως την πρόσφερε ο π. Συμεών. Η πρακτική αυτή βρήκε πολλούς μιμητές και σήμερα είναι πολύ δημοφιλής σε πολλά μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Κάθε λειτουργία του π. Συμεών ήταν αληθινή και κατά κυριολεξίαν μυσταγωγία. Κατανυκτική, χωρίς τρεναρίσματα αλλά ούτε και βιαστική, χωρίς κορώνες αλλά ούτε και μονότονη. Στην αρχή δεν είχε ψάλτες. Όποιος μπορούσε, πήγαινε στο ψαλτήρι -κι εγώ έψαλλα μερικές φορές. Οι πρώτοι αυτοί αυτοσχέδιοι ψαλτάδες έψελναν συνήθως άτεχνα, πράγμα που δημιούργησε την εντύπωση ότι αυτό ήθελε ο π. Συμεών: χαμηλοί τόνοι, όχι επιτηδεύσεις, αυτό «φέρει» κατάνυξη. Κάποιο δικό μου πρόσωπο μου έκανε παρατήρηση, όταν έφευγα από αυτόν τον «κανόνα». Όμως σύντομα βρέθηκαν και οι καλοί ψάλτες, και οι άριστοι, και η καλλιέργεια της μουσικής στο περιβάλλον του π. Συμεών συνέβαλε με τον τρόπο της στην όλη αγωγή που έπαιρνε κανείς κοντά στον μακαριστό γέροντα.

Παράλληλα με τη λειτουργία και τις λοιπές ακολουθίες ο π. Συμεών έκανε συνάξεις «σιωπηλές». Κανείς δεν μιλούσε. Μάλλον, κανείς δεν άκουγε, αν και όλοι μιλούσαν -αλλά μιλούσαν μυστικά, με τον Θεό, κάνοντας «κομποσχοίνι» και λέγοντας τη νοερά προσευχή: «Κύριε Ιησού Χριστέ, υιέ του Θεού, έλέησόν με».

Στον άγιο Αθανάσιο, γεμάτη η εκκλησία, όλοι καθιστοί, με σκυμμένο κεφάλι, κρατώντας το κομποσχοίνι ζητούσαν το έλεος του Θεού. Αυτές οι συνάξεις διαρκούσαν ακόμη και μία ώρα.

Μεγάλη σημασία έδινε ο π. Συμεών στο κήρυγμα. Το θεωρούσε ισόκυρο με την ιερουργία, όπως είναι εξ άλλου: ο Λόγος του Θεού πρέπει πρώτα να ληφθεί διά της ακοής, ως κήρυγμα του Ευαγγελίου, ώστε να πιστέψει ο άνθρωπος, για να γίνει ικανός να Τον δεχθεί υστέρα και ως θεία κοινωνία. Ο γέροντας ομιλούσε, όχι μόνον στη θεία λειτουργία, αλλά και σε πολλές άλλες ευκαιρίες. Ο λόγος του ήταν πάντοτε πρωτότυπος. Κάποτε τον ρώτησα: *«Πως τα καταφέρνετε, να μιλάτε τόσα χρόνια, χωρίς ποτέ να επαναλαμβάνετε τον εαυτό σας;»* Χαμογέλασε, δεν θυμάμαι τι μου απήντησε, αλλά βεβαίως ο π. Συμεών ομιλούσε εκ του περισσεύματος της καρδιάς· και πρέπει να είχε η καρδιά του άφθονο περίσσειμα, γιατί αλλοιώς θα έλεγε κοινοτοπίες, η θα απευθυνόταν στο μυαλό και όχι στην καρδιά. Η καρδιά του γέροντα ήταν πάντα γεμάτη και το περίσσειμα ξεχείλιζε, γιατί την τροφοδοτούσε συνεχώς με τη μελέτη, την προσευχή και τις πνευματικές εμπειρίες. Όπως μου έλεγε δε κάποτε, στην εξομολόγηση ακούει προβλήματα που απασχολούν πολλούς, αλλά δεν έχει χρόνο να τα συζητήσει διεξοδικά με τον καθένα. Αυτά τα αναπτύσσει στα κηρύγματά του. Κατά βάσιν όμως άφηνε τον τελικό λόγο στον Θεό. *«Να δούμε τι θα μας φωτίσει ο Θεός να πούμε σήμερα!»* έλεγε, φροντίζοντας πάντα ώστε, αυτό που θα πει να μην είναι καθόλου λόγος δικός του, αλλά του Θεού.

Το κήρυγμα του π. Συμεών δεν είχε ρητορεία. Δεν περιείχε торνευμένες φράσεις, ρητορικά σχήματα, καλλιέπεια, ο, τι τέλος πάντων θαυμάζει ο κόσμος σ' έναν καλόν ομιλητή. Ο λόγος του ήταν απλός, χωρίς να του λείπουν οι εξάρσεις, όταν το θέμα τον οδηγούσε εκεί. Ο π. Συμεών εβίωνε το κήρυγμα. Έπασχε να μεταδώσει, όχι ιδέες, αλλά την ψυχή του, στους ακροατές. Βαθύς ανατόμος της ανθρώπινης ψυχής, ανέλυε με σαφήνεια τα θέματα και, σαν να κρατούσε χειρουργικό νυστέρι που τέμνει μέχρι το κόκκαλο, βοηθούσε τον ακροατή να δει τα άδυτα της ψυχής του, κι από κει να οδηγηθεί στη μετάνοια. Και όντως, από το κήρυγμα του π. Συμεών αμέτρητες ψυχές οδηγήθηκαν στη μετάνοια, και ένοιωσαν την άγάπη του Πατέρα κάτω από το πετραχήλι του. Και οι ψυχές πολλαπλασιάστηκαν όταν, με πρωτοβουλία του Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου *«Το Γενέσιον της Θεοτόκου»* σε συνεργασία με άλλα πνευματικά τέκνα του π. Συμεών, τα κηρύγματά του κυκλοφόρησαν ευρύτατα, μαγνητοφωνημένα αρχικά, και σε μακρά σειρά τόμων αργότερα.

Ο τρίτος πυλώνας του έργου του π. Συμεών ήταν, μετά την ιερουργία και το κήρυγμα, η εξομολόγηση. Οι λίγοι στην αρχή έγιναν πλήθος πολύ. Πόσες μέρες με πόσες ώρες την ημέρα επαρκούν για να εξομολογηθούν χίλιοι, η χίλιοι πεντακόσιοι

άνθρωποι; Και που θα περιμένουν; Ο γέροντας βρήκε τη λύση. Μοίραζε αριθμούς. Υπολόγιζε να βλέπει πενήντα την ημέρα. Έτσι ο καθένας, ανάλογα με τον αριθμό του ήξερε την ημέρα και περίπου την ώρα που θα τον δει. Ο δε π. Συμεών, κλεισμένος ολημερίς στο εξομολογητήριο, ξεχνούσε ακόμη και να γευματίσει, ακούγοντας τον πόνο και σηκώνοντας τα βάρη μαζί με τον μετανοούντα, δίνοντας άφεση, συμβουλές, καθοδήγηση, αγωνιστικό θάρρος, δύναμη να νεκρώσει ο καθένας με τη χάρη του Θεού τον παλαιό του εαυτό για να αναστηθεί ο νέος άνθρωπος, που θα περιπατεί «εν καινότητι ζωής».

Στην εξομολόγηση δεν ήταν ο αυστηρός δικαστής. Ούτε ο ελεγκτής, ο τιμωρός. Δεν τρώμαζες, δεν απελπιζόσουν. Αισθανόσουν ότι έρχεται στη θέση σου και σε καταλαβαίνει απόλυτα, σε συμπονεί βαθιά, συμπάσχει μαζί σου. Ήταν ο γιατρός που σε γιάτρευε, ο πατέρας που σε αγαπούσε, ο φίλος που σε συνόδευε. Η εξομολόγηση δεν είχε τίποτε το καταθλιπτικό, το τυπικό, το δικανικό. Κάποτε έτυχε να είμαστε μαζί σε ένα συνέδριο εξομολόγων στη Μονή Παρακλήτου στην Αττική. Τον περισσότερο χρόνο άκουγε σιωπηλός. «Εσείς, πάτερ Συμεών, πως τα καταφέρνετε και έχετε τόση επιτυχία στην εξομολόγηση;» τον ρώτησε κάποιος πνευματικός. «Φροντίζω να βρίσκομαι», απάντησε, «όσο πιο κάτω γίνεται, ώστε, όσο χαμηλά κι αν πέσει ο εξομολογούμενος, εγώ να βρίσκομαι ακόμη πιο κάτω, για να τον πιάσω». Σοφός λόγος, που περικλείει όλο το νόημα, όλη την τακτική του μυστηρίου.

Στην εξομολόγηση, όπως και στην καθημερινή αναστροφή, ήταν όλος αγάπη. Ξεχείλιζε η αγάπη από μέσα του. Εξέπεμπε αγάπη, όχι με λόγια ούτε με πράξεις: μόνο με το βλέμμα του, το χαμόγελό του, με ένα του μόνο λόγο. Δεν ήταν ανοιχτός σε οικειότητες, και όμως τον αισθανόσουν οικείο, πατέρα, αδελφό, φίλο. Ήταν αυστηρός στον εαυτό του, επιεικής στους άλλους. Τυπικός, αλλά όχι υποδουλωμένος στους τύπους. Θυμάμαι ένα σχετικό περιστατικό: Μου είχε δώσει τον αριθμό του προσωπικού του τηλεφώνου στο δωμάτιό του. Τον έπαιρνα συνήθως μεταξύ 11-12 πριν τα μεσάνυχτα -ήταν η καταλληλότερη ώρα γι' αυτόν, όπως μου έλεγε: «Για μένα τώρα είναι απόγευμα», εξηγούσε.

Και μιλούσαμε χωρίς χρονικό περιορισμό, κι όμως εκείνος θα σηκωνόταν πρωί για τον κανόνα του. Κάποιο βράδυ, περί τα μεσάνυχτα, μου τηλεφωνεί στο σπίτι ο γιός κάποιου φίλου μου, πνευματικό παιδί του π. Συμεών, που σπούδαζε στο εξωτερικό. Αναστατωμένος, ζήτησε τη βοήθειά μου σε κάποιο πολύ σοβαρό πρόβλημα, που έπρεπε να λυθεί αμέσως. Εγώ δεν μπορούσα να δώσω συμβουλή. Μόνον ο γέροντας μπορούσε να βοηθήσει, αλλά πως; Τέτοια ώρα, τηλέφωνο στο μοναστήρι δεν θα σήκωνε κανείς. Δίστασα, αν έπρεπε να δώσω το απόρρητο τηλέφωνό του, γιατί μου είχε πει να μην το δώσω σε κανέναν απολύτως. Η περίπτωση όμως ήταν

τέτοια, που αποφάσισα ότι έπρεπε να παραβώ την απαγόρευση. Και το έδωσα. Και το παιδί σώθηκε. Ο πατέρας έσωσε το παιδί του. Όταν την άλλη μέρα του ζήτησα συγγνώμη για την παράβαση, με καθησύχασε, βεβαιώνοντάς με ότι έπραξα αυτό που έπρεπε.

Αυτός ήταν ο πατέρας Συμεών! Ο διακριτικός, ο παρηγορητής, ο φωτισμένος σύμβουλος, στον όποιον προστρέχαμε ή παραπέμπαμε κάποιον σε κάθε δυσκολία, για να βρει καταφύγιο.

Στα κηρύγματά του, στις συνομιλίες του, στην εξομολόγηση, ο π. Συμεών δεν απέφευγε τις τοποθετήσεις σε φλέγοντα, καυτά θέματα, που άλλοι, δεν τολμούσαν να θίξουν, για να μην έρθουν σε αντίθεση με μίαν αρρωστημένη περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Εξηγούμαι: Πολύς θόρυβος είχε γίνει κάποτε για το 666, ήταν το θέμα που ετάρασσε συνειδήσεις. Ο πατέρας Συμεών δεν άφησε τα παιδιά του αδιαφώτιστα. Σε μιά σειρά ομιλιών ξεκαθάρισε το θέμα, καθησυχάζοντας τους ανησυχούντες. Το ίδιο και για τον γραμμικό κώδικα και άλλα παρόμοια θέματα, που ξεσήκωναν τους απληροφόρητους πιστούς. Γενικά, τα μεγάλα εκκλησιαστικά και θεολογικά θέματα τα αντιμετώπιζε με σκέψη καθαρή, με θεολογικό βάθος, με γνώση της πατερικής παράδοσης. Και όλα αυτά με νηφαλιότητα, χωρίς εριστικό πνεύμα. Και σε δικά μου άρθρα επί εκκλησιαστικών θεμάτων, όταν ήθελα και μιά δεύτερη γνώμη και τα έθετα υπ' όψιν του, μου έκανε πάντοτε χρήσιμες παρατηρήσεις, π.χ. όταν χρησιμοποιούσα δριμεία γλώσσα, υποδεικνύοντας να χαμηλώσω τους τόνους.

[Συνεχίζεται]